★ అంతరాత్మ ★

"సమీర"

రాత్రి తొమ్మిది గంటలవుతుంది. రైలు శరవేగంతో పోతోంది. అందులో ప్రయాణం చేస్తున్న మనుష్యుల సంగతి ఆ రైలు కేమీ పట్టినట్లు లేదు. ఆత్మీయులనుండి విడిపోయామే యన్నట్లు కొందరి ముఖాలు విచారంగా వున్నాయి. విడిపోయిన వారిని కలుసు కుంటున్నామనే ఉత్సాహం కొందరి ముఖాల్లో స్పష్టంగా కనబడుతోంది. కొంతమంది హాయిగా నిద్ర పోతున్నారు. స్త్రీల కంపార్టుమెంటులో కిటికీ దగ్గిర ఒక ముఖం మట్టుకు ఎంతో విచారంగా, దిగులుగా వుంది. అంత రాత్రివేళ, ఒకర్తే ఎందుకలా కూర్చుని, ఆకాశంవేపు చూస్తుందో ఎవరికీ అవసరం లేనట్టుంది. "నీకు పెళ్ళయిందా? మీ నాన్న కేం పని? అత్తవారిదేవూరు?" అనే ముతక ప్రశ్నలు వేసి మీనాక్షి ప్రాణం విసిగించారే కానీ, ఆ అమ్మాయికి సహాయం చేదామని ఎవరికీ తోచలేదు.

మీనాక్షి ఆకాశం వేపు తదేక దీక్షతో చూస్తోంది. అలా తనెంత సేపటినుంచీ చూస్తోందో! ఆ ఆకాశం తన బాధలకీ, ప్రశ్నలకీ, హృదయంలో మండి పోతున్న ఆవేదనకీ జవాబివ్వటం లేదు. ఎవరు మట్టుకు యివ్వగలరు? తన పిచ్చికాకపోతే, ఎవరైనా తన కష్టాలని అర్థం చేసుకొని, సుఖాన్నందివ్వగలరని ఆశ పడటమేమిటి? తను ఎన్నో కలలు కంది. ఎన్నో ఆశా సౌధాలు నిర్మించుకుంది. జీవితం ఎప్పుడూ ఓ లాగే సాఫీగా నడిచిపోతుంది అని అపోహ పడింది. జరిగిన సంగతులన్నీ ఒక్కొక్కటే తలుచుకుంటూంటే హృదయం తరుక్కు పోతుంది.

ఆమేడా, ఆతోటా, ఆ ఆనందం మళ్లీరావు. జీవితంలోని మాధుర్యమంతా ఆ రోజుల్లోనే అంతమయిపోయింది. చదువుకునే రోజుల్లో తనకెంతో మంది స్నేహితులుండే వాళ్ళు. తన స్నేహం కోసం ఉబలాటపడే ప్రతివాళ్ళనీ చూస్తే ఎంతో నవ్వొచ్చేది. తను వెక్కిరించని వాళ్ళు లేరు. వంకలు పెట్టని వాళ్ళు లేరు. వడిన పువ్వులెక్కువ పెట్టుకుని, తనకి తక్కువ యిచ్చిందని గంటసేపు పోట్లాడేది. ఇప్పుడు ఆ పువ్వులంటేనే తనకి పరమ అసహ్యం.

అమ్మకి తన చదువు యిష్టంలేదు. మామయ్య గోపాలం కిచ్చి పెళ్ళిచేయాలని అమ్మకి వుండేది. గోపాలం అంటే తనకి మొదటినుంచీ చులకన. చదువూ, ఉద్యోగమూ రెండూ లేని వాడు ఒక పల్లెటూరి రైతు అనుకునేది. మనిషిలో వుండే సంస్కారానికీ, చదువూ, వుద్యోగమూ, హోదాలకీ ఎటువంటి సంబంధమూ లేదని తనకిప్పుడిప్పుడే అర్ధమవుతోంది.

రవిని తనకి మొదట పరిచయం చేసింది గోపాలం. అతను ఉద్యోగస్థుడు, ఆస్తిపరుడు, అందగాడు. గోపాలం అతని ప్రక్కన ఉత్త అప్రయోజకుడులాగ కనబడే వాడు. రవి ఒక్కనిముషం నెమ్మదిగా వుండడు. అందర్నీ నవ్విస్తూ, సరదాగా వుండే వాడు. అతని పరిచయం తనలో ఎంతో మార్పును తెచ్చింది. తనకి తెలియని ఎన్నో విషయాలని చెప్పేవాడు. ఆరు నెలల్లో రవి తనకి స్నేహమయ్యాడు. అతనిమీద తనకి మోజు రోజు రోజుకీ ఎక్కువయింది.

రవి తనని వివాహం చేసుకోనంటాడేమోననే అనుమానమే రాలేదు. తను లేకపోతే అతనికి జీవితంలో మరో ఆనందం లేదేమో ననిపించేది. ఆ రోజుల్లో తన గర్వానికీ, అహంకారానికీ అంతులేదు. గోపాలం ఓ మనిషి కింద యింట్లో వున్న సంగతే మరచి పోయింది. ఒక్కసారైనా గోపాలం తను అందంగా వుందన్న పాపాన పోలేదు. రవి ఆ ముక్కనే రోజుకి పదిసార్లనే వాడు. వాళ్ళిద్దరిలో కనబడిన భేదమే రవి పక్కకి తన దృష్టిని తిప్పసింది.

రవి లండను వెళుతున్నాడని తెలియగానే ఎంతో సంబరపడింది. అది తన భావిజీవితానికి మంచి పునాది యనుకుంది. రెండేళ్ళలో తిరిగి వస్తాననీ, రాగానే వివాహం చేసుకుంటాననీ, చేతిలో చెయ్యివేసి చెప్పాడు. ఆమాటల్ని తను ఎంతో అమాయకంగా నమ్మింది.

రెండేళ్ళూ ఎప్పుడయి పోతాయాయని నిముషాలూ, ఘడియలూ లెక్కపెట్టుకుంటూ కూర్చుంది. ఈ లోపల గోపాలాన్ని చేసుకోమనే అమ్మపోరు ఎక్కువయింది. తను ససేమీరా వీలు కాదంది. గోపాలంకి వేరే పెళ్ళయింది.

రోజులన్నీ ఒక లాగుండవు. తన కుటుంబ పరిస్థితులు మారాయి. నాన్నకి టి. బి. వచ్చి వుద్యోగం మానేయవలసి వచ్చింది. పెద్దక్కయ్య మొగుడు కమ్యూనిస్టులలో చేరి జైలుకి వెళ్ళాడు. వాళ్ళ సంసారమంతా యింట్లో దిగారు. తమ్ముడు చదువు మానేసి గుమాస్తా పనిలో చేరాడు. వాడు కాలేజి మానేసిన రోజున ఎంతో దుఃఖించాడు. ఆరోజు నాన్నగారు అనుభవించిన బాధ యింతా అంతా కాదు. సంసార భార మంతా అన్నయ్య నెత్తిన పడింది. వదిన విసుక్కోవటం, అన్నయ్య ఆమెచేతిలో కీలుబొమ్మవటం. వాళ్ళకష్టాలని మరింత ఎక్కువ చేశాయి. ఆ జీవితం తనకి దుర్భర మయిపోయింది. నాన్న మంచం దగ్గిర కూర్చుని అమ్మ ఏడవటం చూస్తుంటే తన హృదయం కొట్టుకునేది.

అన్నయ్యకీ, తమ్ముడికీ పెద్ద పోట్లాటలు జరిగేవి. వున్న కాస్త ఆస్తీ అమ్మేసి వ్యాపారం చేస్తానని తమ్ముడు పంతం పట్టాడు. చిన్నవాడు వాడికేం తెలుసు? దివాలా తీశాడు. అమ్మకీ, నాన్నకీ ముఖం చూపించటం యిష్టం లేక వాడు బొంబాయి పారిపోయేడు. అసలే కష్టాలతో కృంగిపోతున్న ఆ సంసారానికి, వాడిని వెదికి తెచ్చుకునే శక్తి లేకపోయింది. వదిన మరీ అమ్మనీ, తననీ పురుగుల కింద చూడటం ప్రారంభించింది. డబ్బులేకి అవస్థ పడుతున్న వాళ్ళకి సహాయం చేయటానికీ, కనీసం సానుభూతి చూపించటానికైనా ఎవ్వరూ రాలేదు. బంధువులు! బంధువులంటారు! డబ్బు ఉన్నప్పుడే ఎవరైనా దగ్గిరికి చేరేది. అది లేనప్పుడు వాళ్ల మొహం ఎవ్వరూ చూడలేరు.

అమ్మకి దరిద్రంతో పాటు తన సంగతి బెంగపట్టుకుంది. "ఏమో! అతను లండను వెళ్లాడు! మన గతి అధోగతి అయింది" అని వాపోయేది. కానీ అతను వ్రాసే ఉత్తరాలూ, చేసిన బాసలూ తనకి ధైర్యాన్నిచ్చాయి. పిచ్చిది! మొగవాళ్ళు ఎంతో సులభంగా అబద్ధాలాడుతారనీ మనస్సు మార్చుకుంటారనీ, తెలుసుకోలేక పోయింది.

రవి బస్తీనుంచి వచ్చాడని తెలిసింది. తనకు తెలియబరచకుండా ఎందుకు వచ్చాడా అని తెల్లబోయింది. రెండు వారాలయింది. అతను తన యింటికి రానేలేదు. తన హృదయంలో పెద్ద తుపాను బయలుదేరింది. ఇంట్లో అందరూ తనవంక అనుమానంగా చూస్తున్నట్లు, గుసగుసలు చెప్పుకుంటున్నట్లు అనుమానం వేసింది. బహుశా అది తన వూహేయేమోనని వూరుకుంది.

రవిని మరచిపోదామని నిశ్చయించుకుంది. కానీ, ఓ రోజు హటాత్తుగా యింటికొచ్చాడు. నాన్న టి. బి. సంగతి ఎంతో శ్రద్ధతో కనుక్కున్నాడు. అమ్మ అమాయికంగా అడిగిన ప్రశ్నలకి తను లండనులో చూచి వచ్చిన వింతలనీ, ఆఫీసర్లహోదానీ, గర్వంగా చెప్పుకుపోయాడు. అసలే దారిద్ర్యంతో కుమిలి పోతున్న తన కుటుంబానికి, అతని మాటలు ఎటువంటి ఆనందాన్నీ యివ్వలేకపోయాయి. అతను తనతో ఒక మంచి మాటైనా అనలేదు. ఎంతసేపూ తన గొప్పనీ, డబ్బు విలువనీ వర్ణించాడు. రవిని సాగనంపటానికి గుమ్మం వరకూ వెళ్ళింది తను. "మీనాక్షీ! చాలా మారిపోయావే!" అని నవ్వుతూ శెలవు తీసుకుని వెళ్ళిపోయేడు.

ఆమాట వినగానే, లోపలకెళ్ళి, పెట్టిలోంచి అద్దం తీసి ముఖం చూచుకుంది. అదే మొదటిసారి తన ముఖం పరిశీలనగా చూచుకోవటం. అవును! అతను అన్నది నిజమే! తన మొహం చాలా మారిపోయింది. జుట్టు వూడిపోయి పల్చబడింది. సరి అయిన పోషణ లేక ముఖం పాలిపోయింది. చిక్కిపోయింది. వెట్టి చాకిరీ చేసి చేతులు మొద్దుబారినాయ్. తనకి ఏడుపొచ్చింది. దారిద్ర్యపు పోరాటంలో అందం సంగతే మరిచిపోయింది. అయినా! తిండికే అవస్థపడే పేదవాళ్ళకి అందం సంగతి ఎలా పడుతుంది? పెట్టెమీద పడుకుని ఏడుస్తున్న తనని అమ్మ ఓదార్చింది.

నెల రోజులయింది. రవి మాట ఎవరూ ఎత్తలేదు. ఉప్పుకీ, చింతపండుకీ ఇరుగు పొరుగిళ్ళకి అప్పుకి వెళ్ళవలసివచ్చేది తను. ఎన్నడూ గుమ్మంకదలని తను వెచ్చాలు తేవడానికి బజారుకి వెళ్ళేది. రవి యింక తనకళ్ళకి కనుపించకపోవటమే మంచిదనుకుంది. అన్నయ్యకి మంచి ఉద్యోగం అయ్యే అవకాశం వుందనీ, దానికి వకీలుగారి సహాయం కావాలనీ తెలిసింది. వకీలు కూతురు

పద్మ తన స్నేహితురాలు. ఆ సహాయం కోరటానికి తనే పూనుకుంది.

పద్మ యిల్లు చేరుకునేటప్పటికి ఏడుగంటలవుతుంది. అది వానాకాలం. జోరున వాన కురుస్తోంది. తన కాళ్ళకి చెప్పులు లేవు. గొడుగు లేదు. వున్న ఒక్క వువ్వుల చీర తడిసిపోతోంది. పరుగెత్తుకుంటూ పద్మ గుమ్మంలో అడుగుపెట్టింది. పద్మా వాళ్ళమ్మ ఎదురు వచ్చి తన బురదకాళ్ళవంక విసుగ్గా చూస్తూ, పద్మ పైన కూర్చు నుందని చెప్పింది.

తన చీర వంకా, కాళ్ళ వంకా ఆవిడ చూపిన అస హ్యాన్ని గుర్తించగానే, వెనక్కి తిరగబోయింది తను. కానీ మంచం మీద వున్న తండ్రీ, దరిద్రంతో విసిగి పోయిన తన కుటుంబపరిస్థితీ జ్ఞప్తికి తెచ్చుకుని పైకి నడిచింది. మేడమీద పద్మ కొందరి స్నేహితులతో కూర్చుని కబుర్లు చెపుతోంది. వాళ్ళ మధ్య తను రవిని గుర్తుపట్టింది. అతని పక్కన ఓ చక్కని అమ్మాయి కూర్చునుంది. గిరజాల జుట్టు, ముఖమల్ రవికా, బెనారెసు పట్టు చీరా, చాలా నాజూకుగా వుంది. రవి ఆ అమ్మాయితో ఎంతో హుషారుగా కబుర్లు చెపుతున్నాడు. ఒకప్పుడు తనని ప్రేమించాననీ, తను లేకపోతే వేరే లోకం లేదనీ చెప్పిన రవి, ఆ అమ్మాయి పక్కన కూర్చునుంటే కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి. అబ్బ! డబ్బు మనుషుల్ని ఎంతమార్చేస్తుంది! చెడ్డవాళ్ళని మంచి వారుగా అన్యాయాన్ని న్యాయంగా అవినీతిని నీతిగా మార్చి చూపిస్తుంది. అక్కడతను ఒక్క నిమిషం వుండ లేక పోయింది. పద్మకి చెప్పదలచినది మర్చిపోయి ఇంటి ముఖం పట్టింది.

వాన యింకా తగ్గలేదు. రోడ్డు దీపాలు ఆ చీకట్లో తనకి దోవ చూపిస్తున్నాయి. తన ముందునుంచే బ్యూకు కార్లో, ఆ అమ్మాయీ, రవీ వెళ్ళిపోయారు. ఆ కారు స్పీడుకి రోడ్డుమీద నీళ్ళు చింది తన చీరనిండా పడ్డాయి. ఆ క్షణంలో రవి మీద తనకి కోపం రాలేదు. తన మీద తనకే అసహ్యం వేసింది దేవుడు తన్నెందుకలా సృష్టించాలి? కొంతమందికి డబ్బునీ, కొంతమందికి పేదరికాన్నీ ఎందుకివ్వాలి? ఆ అమ్మాయికంత అందాన్ని తనకా వికృత స్వరూపాన్ని ఎందుకిచ్చాడు? తనేం పాపం చేసుకుంది? తన ప్రశ్నలకి సమాధానం యిచ్చేదెవరు?

రవికి పెళ్ళి నిశ్చయమయిందని తెలియగానే అందరికీ తన మీద చులకనెక్కువయింది. గోపాలంని వద్దన్నదని అమ్మ దెప్పనిరోజు లేదు. నాన్నకి వున్న బాధలకితోడు, తన సంగతి మరింత బాధ్యతని కల్పించాయి. ఇంతలో తన నడవడి సరిగా లేనందుకు రవి వేరే పెళ్ళిచేసుకుంటు న్నాడని పుకారు బయలుదేరింది. ఛీ! తను వ్యభిచారం చేసి డబ్బు గడిస్తోందని ఎంతమంది అన్నారు! అటువంటి పనులు డబ్బున్నవాళ్ళు చేసేవే! డబ్బులేనివాళ్ళని చూస్తే అందరికీ ఎంత చులకన! పెళ్ళి కాకముందు మగవాళ్ళకి ఎంత చరిత్రవున్నా, అది వక అనుభవం క్రింద జమ కడతారు.

మొగుడు చెడ్డవాడయితే నోరు మూసుకుని పడుండాలి. ఆడదానికి సంసారం గొడవ తప్ప మరోటి వుండకూడదు. జీవితంలోవున్న యితర ఆకర్షణలమీదికి ఆమె మనసు పోతే "కులట" అంటారు. అదే మగవాడికయితే కళా సేవనీ, సంఘసేవనీ, ఏవేవో పేర్లు పెడతారు. తను పోస్టాఫీసులో వుద్యోగం చేస్తానంటే. యింట్లో వప్పుకో లేదు. ఆడవాళ్లకి చదువుకావాలీ, వారు ముందుకురావాలీ అని అందరూ వేదికలెక్కి వుపన్యాసాలిచ్చేవారే! కానీ చదువుకున్న ఆడదాన్ని ఏ మగవాడు గౌరవిస్తున్నాడు? ఇది ఇరవయ్యో శతాబ్దం. సాంఘికంగా, ప్రజలు ముందుకు పోయామంటున్నారు. కాని బి. సి. నాటి ఆదర్శాలూ, అభి ప్రాయాలూ ప్రజలలో ఇంకా పోలేదు.

రవి తన్ని కాదన్న మాత్రాన లోకం తన్నెందుకు అనుమానించాలి? పద్దెనిమిదేళ్లు నిండినా తన జీవితం ఎప్పుడో అంతమయిపోయినట్లయింది. జీవితంలో తను ఆనందించవలసింది యింకేమిలేదు. అమ్మకీ, నాన్నకీ తను బరువయిపోయింది. బుజ్జమీసాలవాళ్ళూ, రెండోపెళ్ళి ముసలి తాతలూ రోజూ తనని చూసి పోతున్నారు. తన చుట్టూవున్న వాళ్లమీద అసహ్యం, అనుమానం ఎక్కు వయ్యాయి.

దేవుడు మనుష్యుల్ని సృష్టించి, ఈలోకంలో పారే స్తాడు. వాళ్ళ కష్టసుఖాలతో అతనికి పనిలేదు. అంతటితో అతని పని పూర్తయింది. తనకి జీవితంమీద విరక్తి కలిగి ప్రాణం తీసుకోవాలంటే ఒకరికి భయపడడమెందుకు? చచ్చిపోతే ఒక ఆర్నెల్లు తను జ్ఞాపకమొచ్చి ఏడుస్తారు. తరువాత మరచిపోతారు. ఈ ప్రపంచంలో ఎంతమంది.

చచ్చిపోవటంలేదూ! వాళ్ళందరినీ మనుషులు ఎంత సులభంగా మరచిపోవటం తను చూడలేదూ! ఈవేగంలో పోతున్న రైలుకింద పడిపోతే! ఛీ! ఏకాలో చెయ్యో విరుగుతుంది! ఆజన్మాంతమూ బాధ. అమ్మా నాన్న ఇంకా బెంగపెట్టుకుంటారు. రైలు కింద పడిపోతే తప్పకుండా ప్రాణం పోతుంది" అనుకుంటూ మీనాక్షి చేతుల్లో ముఖం దాచుకుని ఏడవడం ప్రారంభించింది. అలా ఎంత సేపు ఏడ్చిందో ఆమెకే తెలియదు.

రైలు ఒక స్టేషను దగ్గిర ఆగింది. మీనాక్షి అక్కడ దిగి రైలుకింద పడడానికి నిశ్చయించుకుంది. గబగబా తలుపు దగ్గిరకెళ్ళింది. ఇంతలో ఎవరో బుజంమీద చెయ్యి వేసి వెనక్కి లాగారు. ఉలిక్కిపడి వెనక్కి తిరిగి చూసింది. ఎవరో అమ్మాయి తనలాగే వుంది. తన జుట్టే! తన చేతులే! ముఖం మటుకు కళకళ లాడుతోంది. ఆ అమ్మాయి మీనాక్షిని తీసుకెళ్ళి బెంచీమీద కూర్చోబెట్టి, ఆమెకెదురుగా కూర్చుంది. ఆ పిల్లని చూస్తూంటే అద్దంలో తన ప్రతిబింబాన్ని చూచుకున్నట్లే వుంది మీనాక్షికి. ఆ అమ్మాయిని ఎన్నో ప్రశ్నలు వేయాలని ముందుకు వంగింది.

"ఏమిటీ ఆత్మహత్య చేసుకుంటున్నావు? పిరికిదానా?" అని ఆపిల్ల పకపకా నవ్వటం ప్రారంభించింది. మీనాక్షికేం తోచలేదు. తెల్లబోయి చూస్తోంది. కాసేపటికి ఆ పిల్ల నవ్వడం మానేసి యిలా చెప్పింది. "నేనే నీ పరిస్థితులలో వుంటే రవిలాంటి వాడు నాకు భర్త కానందుకు ఎంతో సంతోషించేదాన్ని. నా అదృష్టంవల్లే ఆ చపలుడితో నాకు సంబంధం తెగిపోయిందని దేవునికో నమస్కారం చేసే దాన్ని. జీవితంలో ఈ కాస్త దెబ్బ తినగానే యిటువంటి పనికి పూనుకోవటం వట్టి అవివేకం. నీలాంటి వాళ్ళకి జీవితం మీద త్వరగా విరక్తికలగటానికి తగిన కారణాలు లేకపోలేదు. పుస్తకాల్లోల్లాగ, సినిమాల్లోల్లాగ జీవితం సాఫీగా నడిచిపోవాలని మీకోరిక. ఒకవేళ ప్రేమించిన వాడు వెళ్ళిపోయినా, చివరికి పశ్చాత్తాపపడి క్షమాపణ వేడుకోవాలి. నిత్యజీవితానికీ, ఊహా ప్రపంచానికీ చాలా తేడా వుంది. ఆవిషయం నీవు తెలుసుకున్న రోజున నీకీ పిచ్చి పిచ్చి అభిప్రాయాలు కలగవు.

"నీవు బీదదానివని ఎందుకలా చింతిస్తావు. పేదరికమేమంత సిగ్గుపడవలసిన విషయంకాదే! నీకు డబ్బు లేదు కదాయని, డబ్బున్న వాళ్ళందరినీ దుమ్మెత్తిపోయడం న్యాయమేనా? అందరూ నిన్ను అవమాన పరుస్తున్నారు, చులకనగా చూస్తున్నారు అన్నది నీమనోదౌర్బల్యాన్ని తెలియజేస్తోంది. నీకసలు ఇటువంటి భావాలు కలగటానికి నీలో ఏదో పెద్ద లోపముంది. అందుబాటులోలేని ఆదర్శాలకోసం ప్రాకులాడుతున్నావు. అందరిలాగా జీవించటానికి నువ్వు ప్రయత్నించటం లేదు. ఇతరుల్ని అసహ్యించుకునే స్వభావం ఒక్కసారి అలవరచుకున్నావా నీకు జీవితంలో సుఖమనేదే వుండదు.

"మీ వదినా, స్నేహితులూ, నీ ఆదర్శాలప్రకారం నడుచుకోవడం లేదని కోపం వస్తోంది. పోనీ వాళ్ల కిష్టమైనట్లు నువ్వు ప్రవర్తిస్తున్నావా? వాళ్ళలో వున్న లోపాల్ని అర్థంచేసుకుని, సానుభూతి చూపించగలిగిన నాడే, జీవితపు విలువని నీవు అర్థం చేసుకోగలవు.

"ఆనందమనేది నీలోనే వుంది. అది ఒకళ్లు నీకిస్తారని ఎప్పుడూ అనుకోవద్దు. నీ జీవితాన్ని సుఖమయంగాకానీ, దుఃఖమయంగాకానీ చేసుకోవడం నీలోనే వుంది. ప్రతి వాళ్ళకీ కష్టాలొస్తాయి. నీలాంటి వాళ్ళు ప్రతి చిన్నవిషయాన్ని ఎంతో పెద్దదిగా తీసుకుని బాధపడతారు. నీకంటే యింకా దుర్భరమైన స్థితిలో వున్నవాళ్ళని ఒక్కసారి తలుచుకో! తెల్లారితే ఒక పిడికెడు బియ్యం కోసం తిరిగే ముష్టివాళ్లు ఎంతమంది కనుపించటంలేదు నీకు. కుంటివాళ్ళూ, గ్రుడ్డివాళ్ళూ ఎంతమంది లేరు ఈ ప్రపంచంలో? వాళ్ళంతా ఏ ఆశతో జీవిస్తున్నారంటావు? నువ్వు తప్ప లోకంలో మిగతా వాళ్ళందరూ సుఖంగా వుంటారని ఎందుకనుకుంటావు?

"ఇక ప్రేమ విషయమంటావా? రవిని మర్చిపోవడానికి ప్రయత్నించు. వీలయినంతవరకు అతన్ని క్షమించు. ఒక్కొక్క పరిస్థితులలో ఒక్కొక్క విధంగా ప్రవర్తిస్తారు మనుష్యులు. వాళ్ళ చుట్టూ వుండె వాతావరణం, కొన్ని ప్రత్యేక పరిస్థితులు వాళ్ళని చెడ్డదారికి లాగుతాయి. ఒక్క రవిని ఆదర్శంగా తీసుకుని నీవు మగజాతినే ద్వేషించటం తప్పు. అతన్ని పెళ్ళిచేసుకోకపోతే నీకు వేరే ప్రపంచమే లేదూ?

"చిన్నప్పటినుంచీ, ముద్దుగా పెంచి, నీమీద ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకున్న తల్లిదండ్రుల ప్రేమని అనుమానిస్తు

(తరువాయి 56-వ పేజీలో)

అంతరాత్మ

(28 వ పేజీనుండి)

న్నావు. నువ్వు ఎంత స్వార్థపరురాలివి? చచ్చిపోయి నువ్వు సాధించేదేమిటి? బ్రతికుండి అమ్మకీ, నాన్నకీ వొచ్చే కష్టాలని ఎదుర్కొని, సుఖమో, దుఃఖమో వాళ్ళతో సమానంగా అనుభవించు. జీవితమనే మహాసముద్రంలో నువ్వు కొట్టుకుపోతున్నావు. అది ఎంత దూరం తీసుకెళితే అంత దూరం పో. వెనక్కి తిరిగావా, అది నీ పిరికితనాన్ని చాటుతుంది. నీలాగ ఆత్మహత్య చేసుకోవటం మొదలిడితే ఈ భూమిమీద ఒక్కరూ మిగలరు. నీకు జీవితంమీద విరక్తి కలగటం వైరాగ్యంవల్లకాదు. నిన్ను ఎదుర్కొనే సమస్యలనీ, కష్టాలనీ, ఓర్చుకునే సహనశక్తి నీలో క్షీణించింది, రోజు లాకలాగే వుండవు" అని ఆ పిల్ల ముగించింది.

ఆమాటలు వింటుంటే తల తిరిగిపోయింది. ఆ పిల్ల మాటలు ఎంతవరకు నిజం? ఎప్పటికయినా మంచిరోజు లొస్తాయేమో ? నాన్నకి దగ్గు ఎలావుందో? అనుకుంటూ మళ్ళీ కిటికీలోంచి అవతలికి చూసింది. అదే ఆకాశం, అవే నక్షత్రాలు ! మీనాక్షిని వెక్కిరిస్తున్నాయి. ఈ సారి మళ్ళీ మీనాక్షి ఎదురు బెంచీవైపు చూసేటప్పటికి ఆ పిల్ల లేదు.

★

శ్రీమతి ఊటుకూరు లక్ష్మీకాంతమ్మగారు

(12 వ పేజీనుండి)

ఖరగ్పూరులలో రాష్ట్రేతరాంధ్రుల సభలలో పాల్గొని మన్ననలందినది. సారస్వత చర్చలే గాక, రాజకీయ సభా చర్చలలో గూడ పాల్గొనినది. ఉపన్యాసములందు చర్చలందు తమయభిప్రాయములను క్రమానుబద్ధముగను, సహేతుకముగను, వ్యక్తపఱచి, సభాసదుల నుత్సాహపూరితులను జేసి, వారి అభివందనములను పొంద గలిగిన శక్తి యీమెకు మెండు.

పాండిత్యము, రచనా సామర్థ్యం, ఉభయభాషలలో అసమాన మైన వాగ్ధాటి గలిగి, సారస్వతములో ఉన్నతమైన ఒక స్థాయి నందుకున్న యీమె స్త్రీలోకమున కంతయు గర్వ కారణమైన విదుషీమణియని చెప్పక తీరదు. గృహలక్ష్మి కంకణ గృహీత గౌరవమును పొందుటకు ఈమె సర్వవిధముల ఒప్పి యున్నదని చెప్పక తప్పదు.

★

ఆంధ్ర మహిళాసభ

మాతా శిశు సంరక్షణశాఖ, ఉచిత వైద్యశాఖ

—o:o—

ఉచిత వైద్యశాఖలో విజయదశమి నాటినుండి కార్యక్రమము ప్రారంభమైనదని 'ఆంధ్ర మహిళ' చదువరులకు తెలిసినవిషయమే. ప్రతిదినము రమారమి 30 మంది బీదవారు యీ వైద్యశాలలో డాక్టరుచే పరీక్షించబడి, వ్యాధినివారణకై మందులను తీసుకొనుచున్నారు.

ఏప్రిల్ 15-వ తేదీ ప్రాంతమునుండి, యిచట ప్రసూతి, రోగిసంరక్షణ శాఖలు ప్రారంభమగును.

సహృదయులందఱూ మా యీ కార్యక్రమమునకు చాయశక్తుల సహాయమొనర్చి ప్రోత్సహించవలెనని మనవిచేయుచున్నాము.

కార్యదర్శిని.

ఆంధ్ర మహిళ

స్త్రీల సచిత్ర మాసపత్రిక

స్త్రీల సారస్వత, వైజ్ఞానిక అభివృద్ధికై, ఆంధ్ర మహిళాసభవారిచే, 9 సం॥ లుగ నడుపబడుచున్న పత్రిక.

సంవత్సర చందా రూ. 6-0-0 లు

విడి పత్రిక ఒకటి రూ. 0-8-0 లు

మీ చక్కని రచనలు, మీచే రచింపబడ్డ వర్ణ, రేఖా చిత్రములు, తయారుచేయబడ్డ ఛాయా చిత్రములు పంపి మీ ఆదరాభిమానములు చూపండి. చందాదారులై, పత్రికను పోషించండి.

సంపాదకురాలు :

ఆంధ్ర మహిళ కార్యాలయము, 24-ఎ. లజ్ చర్చ్‌రోడ్డు, మైలాపూరు, మదరాసు-4